

החצר האחורית של המוח.

עדנה מזי"א: התפרצות X; הספרייה החדשה/ הוצאת הקיבוץ המאוחד; 1997

לאחר כמה מחזות כמו "משחקים בחצר האחורית", ו"סיפור משפחתי", כתבה עדנה מזי"א רומן - "התפרצות X", אך גם כאן חווה הקורא חוויה של קריאת תסריט או דרמה תיאטרונית, שנונה וקומית כאחד. בסיפור העלילה אין משום חדש; גבר בן 48, פרופסור לאסטרו-פיסיקה נישא לאשה צעירה ממנו בעשרים וחמש שנים ומגלה בהדרגה שיש לה מאהב.

אך מה ששובה את הלב ברומן הזה הוא ההתעלמות המוחלטת מעצם מעשה רצח המאהב בידי הבעל, ובמקום זאת יש דגש על החשיבה האובססיבית והחקירתית של הגיבור עצמו, אשר חופר בתוך עצמו כאשר שאר הדמויות אך מסייעות בידו לחפור שוחה למת: אמו כמובן ואנטון ידו, איש המשטרה, ואפילו נעמי אשתו בשתיקותיה.

החשיבה האובססיבית והשנונה של הגיבור, אילן בן נתן, בסצנת הקבורה מתבטאת למשל סטואציה מקאברית

עדנה מזי"א
התפרצות X

ופנטסטית המזכירה במעט את הסיפור "החתול השחור", של אדגר אלן פו. עוד כמה דוגמאות: הפגישה הלילית בין פרופסור בן-נתן לבין המאהב, צלם סרטי הטבעת; לאחר שיחה מפורטת על אסטרו-פיסיקה, בעניין תופעת "התפרצות X", שהיא כמשל ונמשל לנושא הזוגיות, ולאחר שהוא נשרך אחרי המאהב וצופה בו, כיצד הוא תולה את כבסיו, שמן הסתם, ביניהם מצויים גם תחתוני הטורקזו של אשתו, ואמר לו הצלם: "אני מציע לך לשלם את מחיר הנישואים לבחורה

צעירה ויפה, אין לך ברירה אחרת אלא לחכות בסבלנות עד שהרומן יגווע, אם יגווע, בינתיים זה המצב..." הוא מכניס את הטבק למקטרת, זאת היתה המקטרת שלי, אני אומר בלי לשלוט בגוון הילדותי של האמירה, היא קנתה לי אותה כשהפסקתי לעשן, את המקטרת הזאת, הוא שואל ומחייך ממש, כן, בדיוק את המקטרת הזאת, לא השתמשתי בה, אני אומר וכעס מר מתחיל לחרוך אותי, לא בגלל המקטרת המחורבנת אלא בגלל התבוסה חסרת האונים מול הקיר המבוצר הזה שיושב מולי, ששום דבר שאגיד או אבקש לא יבקיע אותו.

וכאשר בן-נתן יודע שאת האיש הזה הרג במו ידיו, הוא אומר לעצמו: "הוא איש שהרגתי את זה אני מצליח לתפוס, ואני מנסה לצעוק יותר רעיון של צעקה, הרי אני לא מתכוון לצעוק ממש".

ואולי זה מפתח לרומן כולו: הועקה שמתבקשת איננה מגיחה ובמקומה באה "מזבלת החצר האחורית של המוח"; אמנם הפרופסור נתקף חום גבוה בעקבות מעשהו ופניו נכוות מסיר אורז, אך למרות שנעמי מזהה שבעלה הוא הרוצח, היא אינה מגיבה בעוינות או פחד, אלא להפך, לאחר המקרה שניהם נוהגים זה בזה כמו שני ספלי פורצלן שבירים.

אמו, אמנם באקט של הקרבה וכפרה,

לוקחת על עצמה את האשמה, אך תחת מותה מתפתח כבר עובר (שלא ברור מי אביו) ברחמה של נעמי ולכן היא גם מסיימת את המכתב במלים אלה: "נ.ב. - אני לא יודעת אם ידוע לך שנעמי בהריון. תסכים אתי שלא כדאי שגם התינוק הזה יגדל בלי אבא. אני ההוכחה שהורה ביולוגי זה לא בהכרח יתרון". (ראוי לציין שרק במכתבה של האם מופיע ניקוד, אולי הסיבה נעוצה בכך, שהאם היא גם הדמות הריאליסטית והפרקטית ביותר בסיפור העלילה הפנטסטי בגוון אדגר אלן פו; היא "האם הגדולה"...)

ולכמה מילות סיום; לעומת המקטרגים על העלם הנקודות וריבוי הפסיקים בספר זה, לטעמי הכתיבה באופן זה אך מעצימה את התחושה האובססיבית, את הצידוקים הפסאודו-פסיכולוגיסטיים, את הועקה של הגיבור הפוסט מודרני אשר חונק אותה בתוך גרונו וקובר אותה תחת בליל של מלים ומלים וצידוקים אינסופיים מהחצר האחורית של ראשו: "תוקע עיניים בעולם בלתי-מוזעזע שמתקיים מולי וסופח הכול, כמו מזבלה ענקית, ואני יודע שיום טרי יורח בבוקר וידעך בערב, אדיש לצערי ולאפסותי, לא נגדי ולא בעדי, אני רק אמשיך לשבת ולחכות בסבלנות לקץ הימים, המעביר חטאי עולם, סלח לנו."

דורין מרגלית

שמואל שתל

מתמטיקה מילדות

נקודת-הצטלבות

וזה
שעל ון תקרת תדרי תלה
מובייל של אחד בלתי ידוע
תג ימינה שמאלה יורד עולה
כדי לרדת מושך עיני עוקבת אחר
תנועה חוזרת של גלים מלחכים
תלתלים של חול גבישים משגעים ל
סימטריה אבק מולקולרי גמס
בבליל צבעים זוהר בבליל כל צבע בבליל
משקל פוטון נטול ממד חסר נקדה של
הצטלבות במח אין מחשבה
אופסת בו כלל מ
ו
ב
י
י
י
שלי
על ון תקרת תדרי

קונסטרוקטור
אמן שראשו בשמים
לא יתכנן נחונע על שתי רגלים
מעביר גופו מרגל שמאל
לימין לשמאל ואת ראשו
יחזיק נשא על שדרת
חליה על-גב חליה משחלת על
חוט-של-עצבים
אף אותו ג'ונגלר מעיף
קולט הפדורים לא יתלה ארץ על
בלימה בשווי-משקל בין גופים אצים
מעגלית לפרוץ החוצה
מאותה אליפסה חוזרת על-עצמה שנה
אחר שנה ונמשכים בכל-זאת אל מרכז
פוכבי הלכת הנשמעים מרגע בריאתם
למשניות של טונים וניוטונים
לא נולדו עדין

עכשיו
כשהזמן מאחוריו
מי מוציא עוד (לא מכה)
שרש עם עפרון, עם עט-פדורי, ביד?
ומי שומר עוד על לוחות-לוגריתמים
בין הספרים שלעולם כבר לא יפתח
אם במחשוב מופיעים המספרים בהקשת
אצבע ונעלמים אל תשאל איך
נוצצות התשובות עוד לפני ששאלת
את אלוף השחמטאים נצח המחשב
שחמטאי גאון חבר תכנה לו
לפי חקי משחק לעולם הוא משחק
גאון מילדות כבר השתין בפרבולה
ובעצמת הרכיב האפקי שלה
נסה לגבור על כח הכבד
המושך את הכל
אל תוך האדמה
עכשיו
גם המאה במהירות חולפת
שואפת אל
שלשת אפסיה